

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس پژوهی

شعر تغزیر آهنگ تحول

گروه مولفین :

رمضانعلی حاتمی

محمد رضا بهشتی

سمیرا مظفری

گویا قدیمی مقدم

عنوان و نام پدیدآورندگان	:	درس پژوهی شوق تغییر آهنگ تحول / مولفین رضاعلی حاتمی... [و دیگران]
مشخصات نشر	:	مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب.
مشخصات ظاهری	:	۸۴ ص
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۲۲۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	درس پژوهی - پروژه محوری در آموزش - معلمان - اثر بخشی - مدرسه ها - برنامه های بهبود آموزش - کار گروهی در آموزش و پرورش - روش شناسی
یادداشت	:	مولفین رضاعلی حاتمی، محمدرضا بهشتی، سمیرا مظفری، گویا قدیمی مقدم.
شناسه افزوده	:	حاتمی، رضاعلی، ۱۳۵۵ -
رده بندی کنگ	:	LB۱۰۲۵/۳/د۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیسی	:	۳۷۱/۱۰۲
شماره کتابت و سی ملی	:	۵۴۳۱۲۲۶

نام کتاب		درس پژوهی شوق تغییر آهنگ تحول
مولفین		رضاعلی حاتمی، محمدرضا بهشتی، سمیرا مظفری - گویا قدیمی مقدم
ناشر		مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
طراح و صفحه آرایی		مریم مظفری
نوبت چاپ		اول ۱۳۹۷
قطع		وزیری
شمارگان		۱۰۰۰ نسخه
قیمت		۱۲۰۰ تومان
چاپ		دقت
شابک		۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۲۲۱-۲

مرکز پخش: مشهد، خیابان امام خمینی، جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

سفارشات: ۰۹۱۰۶۵۰۵۴۸ دفتر نشر: ۰۵۱)۳۳۲۸۰۱۶۷

Web site - www.zarihaftab.ir

Email - beheshtaria@gmail.com

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست

پیشگفتار ۵

فصل اول ۷

۱- ضرورت درس پژوهی ۸

۱-۱ مقدمه ۸

۲-۱ پیشینه درس پژوهی ۱۰

۳-۱ شکاف در نظام‌های آموزشی مختلف ۱۲

۴-۱ تعریف درس پژوهی ۱۵

۵-۱ چرا درس پژوهی ۱۷

فصل دوم ۲۵

۲- درس پژوهی در عمل ۲۶

۲-۱ مراحل درس پژوهی ۲۶

۲-۱-۱ تشکیل تیم ۲۶

۲-۱-۱-۱ آسیب‌های کار تیمی ۳۰

۲-۱-۱-۲ نکاتی درباره‌ی کارآمدی تیم درس پژوهی ۳۵

۲-۱-۱-۳ نقش‌ها و مسئولیت‌های اعضای تیم درس پژوهی ۳۶

۲-۱-۲ تعیین اصول تیم و تدوین مرامنامه ۳۷

۲-۱-۳ تهیه جدول زمان‌بندی و برنامه کاری ۳۹

۲-۱-۴ تعیین اهداف تیم درس پژوهی ۴۲

۲-۱-۵ چگونه تیم یک موضوع تحقیق مناسب انتخاب کند؟ ۴۳

۲-۱-۶ برنامه‌ی درسی ۴۴

۲-۱-۷ تهیه‌ی یک برنامه‌ی یاددهی - یادگیری ۴۵

۴۷.....	۸-۱-۲ طراحی درس
۵۶.....	۹-۱-۲ اجرای درس و مشاهده آن
۵۷.....	۱۰-۱-۲ اجرای بحث پس از درس
۵۸.....	۱۱-۱-۲ فرایند اصلاح درس و تدریس مجدد
۵۹.....	۱۲-۱-۲ گزارش گیری و ارزیابی تدریس دوم
۶۱.....	۲-۲ رشد و توسعه درس پژوهی
۶۴.....	۳-۲ نشانه های یک درس پژوهی اثربخش چیست؟
۶۶.....	۴-۲ فرایند درس پژوهی در یک نگاه
۶۶.....	۱-۴-۲ تشکیل گروه درس پژوهی
۶۶.....	۲-۴-۲ مطالعه، تمرین درسی و تدوین اهداف
۶۶.....	۳-۴-۲ طراحی
۶۶.....	۴-۴-۲ اجرای درس تحقیق
۶۷.....	۵-۴-۲ بازاندیشی
۶۷.....	۶-۴-۲ تدریس طرح درس اصلاح شده

فصل سوم ۶۹

۷۰.....	۳- واکاوی چالش ها
۷۰.....	۱-۳ برداشت نادرست یک
۷۱.....	۲-۳ برداشت نادرست دو
۷۲.....	۳-۳ برداشت نادرست سه
۷۳.....	۴-۳ برداشت نادرست چهارم
۷۴.....	۵-۳ برداشت نادرست پنجم
۷۵.....	۶-۳ برداشت نادرست ششم
۸۳.....	۴- منابع

پیشگفتار

پدیده‌ی جهانی شدن از موضوعات بحث‌برانگیز روز جهان به شمار می‌رود پدیده‌ای که در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انسان‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و مرزهای جغرافیایی را به حداقل کاهش می‌دهد، علاوه بر کالا و خدمات، افکار و دانش بشری نیز آسان‌تر و بی‌حد و مرزتر از گذشته مبادله می‌شود. این پدیده موجب ظهور فناوری‌های عرصه‌ی اطلاعات و ارتباطات در جهان شده است. چالش‌های برآمده از این تحولات انتظارات جوامع را از نظام‌های آموزشی دگرگون کرده است. امروزه تقیبات بسیاری که به هر نحو طرفدار توسعه و اصلاحات هستند از آموزش و پرورش شروع می‌کنند. در عصر حاضر تاکید نظام آموزش و پرورش بر انتقال دانش نیست. آموزش و پرورش به جای پرداختن به مواد درسی به کل انسان می‌پردازد و به تمام ابعاد زندگی او توجه می‌کنند. معلم در نظام آموزش و پرورش در مقام یاور در بالندگی انسان ایفای نقش می‌کند نه انتقال‌دهنده اطلاعات. دانش‌آموز خردگرا، پرسشگر و فعال است نه شنونده‌ای منفعل. زیرا از این روست که آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از مؤثرترین نظام‌ها در سرنوشت افراد و جوامع، ناگزیر است کارکردهای نوینی را متناسب با روح زمانه برای خویش برگزیند.

بخش زیادی از توفیق هر سازمانی در مسیر دستیابی به اهداف، مدیون کنش گران انسانی آن سازمان است. سازمان‌های آموزشی نیز سوای این قاعده نبوده و نیل به مقاصدشان بستگی چشمگیری به نیروی انسانی دارد. صاحب‌نظران از این بیان، معلم را مهم‌ترین کنش‌گر در نهادهای آموزشی دانسته و نسبت به کیفیت آفرین عملکرد این عنصر توجهی زیادی نشان داده و آن را یک سرمایه بزرگ برای مدارس معرفی کرده‌اند. همچنین طبق بیانات کارشناسان رابطه‌ی قوی بین کیفیت کار معلم با افزایش بازده عملکرد و پیشرفت تحصیلی فراگیران وجود دارد. موارد یادشده ضرورت توجه به کیفیت‌بخشی عملکرد معلمان و تدارک ابزارهای لازم در این زمینه را توجیه می‌کند. یکی از ابزارهای مهم برای این منظور، بهره‌گیری از رویکرد **درس پژوهی** در زندگی حرفه‌ای معلمان است.

نتایج تحقیقات نشان داده است که محیط مشترک و گروهی یادگیری که در فرایند درس پژوهی شکل می گیرد اعضای آن محیط را قادر می سازد که بینشی در مورد چگونگی بهبود و استراتژی های تدریس خود کسب کنند. گام برداشتن در مسیر درس پژوهی باعث می شود تجارب حرفه ای معلمان غنی شده، آموزش و پرورش بهبود پیدا کند و بستری برای شکل گیری جامعه ی یادگیرنده در سیستم آموزشی فراهم شود.

در راستای ترویج فرهنگ درس پژوهی حوزه معاونت آموزش بنیادین تبادکان، با بررسی بالابردن اثر درس پژوهی، واکاوی چالش ها و تفسیرهای ناصحیح همکاران از چرخه ی درس پژوهی، ضرورت تدوین این مجموعه را احساس کرد. در گردآوری این اثر، تلاش شده است تا روش های مدیریت صحیح چرخه ی درس پژوهی به زبان ساده بیان شود و نکات کاربردی و اثربخش به منظور کیفیت بخشی به فرایند درس پژوهی ارائه گردد.

در پایان لازم می دانم این تلاش را به بی شائبه گروه علمی، آقای محمدرضا بهشتی؛ کارشناس تکنولوژی و گروه های آموزش بنیادین تبادکان خانم ها سمیرا مظفری و گویا قدیمی مقدم که حاصل مطالعات و جست و جوی خود را در قالب این کتاب در اختیار معلمان علاقه مند قرار دادند، قدردانی نمایم. امید است که مطالعه ی این اثر نقطه ی آغازی برای تحول در کلاس درس و ترویج فرهنگ درس پژوهی در مدارس می باشد.

رحمة انعلی حاتمی

معاونت آموزش بنیادین تبادکان